



Valtakunnallinen työpajayhdistys ry

Herttaliisa Tuure, toiminnanjohtaja
Reetta Pietikäinen, asiantuntija
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki
010 279 2724
tyopajayhdistys@tpy.fi

Lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2020–2023

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry (TPY) kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2020–2023. Tarkastelemme asiakirjaa työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön näkökulmasta.

Työpajatoiminnalla ja etsivällä nuorisotyöllä voidaan vähentää eriarvoisuutta, tukea osallisuutta ja arjenhallintaa, edistää nuoren kasvua ja itsenäistymistä, vahvistaa itsetuntoa ja luottamusta itseensä sekä edistää koulutus- ja työmarkkinoille sijoittumista. Työpajatoiminta yhdistää yksilöllisen valmennuksen, osaamista kerryttävät työtehtävät ja vertaistuen. Etsivä nuorisotyö tukee nuorta kokonaisvaltaisesti ja hyödyntää monialaista yhteistyötä. Työpajatoiminta kattaa yli 90 prosenttia kunnista ja etsivää nuorisotyötä on lähes kaikissa kunnissa.

Hallitusohjelma ja talousnäkömät

Rinteen hallitusohjelma *Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta* on rakennettu ilmiöpohjaisesti. Ilmiöpohjaisuus nostaa hyvin esiin, miten monen eri hallinnonalan alle nuorten palvelut sijoittuvat. **Nuoret näkyvät hallitusohjelmassa kiitettävästi.**

Hallitusohjelmassa luvataan mm. pitkän aikavälin politiikkaa, koulutus- ja osaamistason nostoa kaikilla koulutusasteilla, oppimiserojen kaventumista ja koulutuksellista tasa-arvoa, lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääntymistä sekä nuorten syrjäytyminen ja nuorisotyöttömyyden vähenemistä. Kantavana teemana on **eriarvoisuuden väheneminen**. Hallitusohjelma lupaakin näin paljon hyvää työpajatoiminnalle ja etsivälle nuorisotyölle, jossa tehdään monialaista yhteistyötä sektorirajat ylittäen nuorten ja vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien parissa.

Hallitusohjelman toteutuminen rahoituksen näkökulmasta nojautuu hyvin vahvasti työllisyysasteen nousuun. Hallituskauden loppuun mennessä, vuonna 2023, työllisyysasteen tulisi olla 75 prosentissa ja työllisten määrän on tarkoitus vahvistua vähintään 60 000 henkilöllä. **Ilman työllisyysasteen positiivista kehitystä on vaarana, että osa hallitusohjelman hyvistä kirjauksista jää toteutumatta.** Valtionvarainministeriö ennustaa, että työllisyysaste nousee niukasti yli 73 prosentin.

Julkinen talous on jo nyt alijäämäinen ja kansainvälisen talouden kasvu on hidastumassa. Talouskasvun hidastuminen näkyy myös Suomen taloudessa. Väestön ikääntyminen ja siihen liittyvien menojen lisääntyminen yhdistettynä työikäisen väestön pienenemiseen tuo haasteita valtion talouden tasapainottamiseen tällä ja tulevilla hallituskausilla.

Kun hallitusohjelma nojautuu vahvasti työllisyysasteen nousuun, kiinnostavat ne toimenpiteet, joilla työllisyysaste on tarkoitus nostaa. Työllisyysvelvoitteen saavuttamiseksi toimenpiteistä puolet on määrä olla



valmiina elokuun 2020 budjettiriiheen mennessä. Uusia työllistämiskeinoja etsitään hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen kesken. **On kuitenkin tärkeää osallistaa laajasti eri toimijoita työllistämiskeinojen etsimisessä ja niiden toteuttamisessa.** Ellei uusia työllistämiskeinoja löydy, hallitus voi ja joutuu arvioimaan aiemmin päätettyjä menolisäyksiä uudelleen. Suunnitelmaa siitä, mihin mahdolliset menojen karsimiset kohdistuvat, ei kuitenkaan ole.

Työllisyysasteen nostamisessa on tärkeää, että työpaikoille on tarjolla riittävästi osaavaa työvoimaa. Samalla on tärkeää **mahdollistaa vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien, nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistyminen avoimille työmarkkinoille.** Lisäksi työllisyysasteen nostaminen edellyttää **osatyökykyisten nykyistä laajemman työmarkkinoille siirtymisen.** Työllistymisellä voidaan myös edesauttaa hallituksen tavoitetta eriarvoisuuden vähentämisestä. Palkkatuen uudistus, osatyökykyisten työkykyohjelma, määräaikaishaastatteluiden ja nuorisotakuun edistäminen, ammatinvalinta- ja uraohjaus ja työpajatoiminnan tukeminen ovat toimia, joilla osatyökykyisten työmarkkina-asemaa voidaan kohentaa.

Rinteen hallitusohjelmassa linjattiin yhteensä 1,4 mrd. euron pysyvistä julkisen talouden menolisäyksistä. Panostuksia kohdennetaan mm. sosiaaliturvaan ja sosiaali- ja terveystalouteen, varhaiskasvatukseen, koulutukseen ja tutkimukseen sekä ympäristönsuojeluun ja ilmastopoliittisiin toimiin. Pysyvien menolisäysten lisäksi hallitusohjelma sisältää kertaluontoisia tulevaisuusinvestointeja vuosille 2020–2023. Nämä investoinnit on tarkoitus rahoittaa pääosin valtion omaisuustuloilla.

Taloustilannetta sekä työllisyys- ja tapainotavoitteiden toteutumista on seurattava jatkuvasti ja muutoksiin on reagoitava nopeasti. **Jotta työllisyysasteen nousu voi toteutua ja jatkua mahdollisesta talouden taantumasta huolimatta, eivät ensimmäiset menovähennykset voi kohdistua työllisyysasteen nostoon suunnatuista resursseista.**

Veikkauksen edunsaajien määrärahat

Rinteen hallitusohjelmassa **luvataan turvata Veikkauksen edunsaajien määrärahat.** Tarkoitus on kompensoida arpajaislain vaikutusten johdosta mahdollisesti vähenevät määrärahat kulttuurin, liikunnan ja nuorisotoiminnan osalta. Julkisuudessa käyty **keskustelu rahapelihaitoista ja niiden vähentämisestä on tervetullut keskustelu,** jonka on syytä johtaa toimiin eduskunnassa. Valtioneuvoston selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2020–2023 ei kuitenkaan löytynyt mainintaa siitä, miten määrärahojen kompensointia aiotaan tehdä. Veikkauksen määrärahojen väheneminen tulee tapahtumaan nopeammin kuin hallitusohjelmaa laadittaessa osattiin arvioida. **Suunnitelma kompensaation toteuttamiseksi pitää laatia pikaisesti.**

Tarkennus nuorten työpajatoiminnan rahoitukseen

Valtioneuvoston selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2020–2023 sivulla 32 on muotoilu: ”Nuorten työpajatoiminnan tukemiseen varataan vuosittain 2 milj. euroa v. 2020–2023”. **Valtakunnallinen työpajayhdistys vaatii muotoiluun tarkennusta: ”Nuorten työpajatoiminnan tukemiseen varataan lisäystä vuosittain 2 milj. euroa v. 2020–2023”.** Näin muutettuna kirjaus vastaa hallituksen esitystä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020 (HE 29/2019 vp). Nuorten työpajatoiminnan rahoitus on ollut vuosittain vähintään 13,5 M€ ja vuodelle 2020 esitetään yhteensä 16,3 M€.

Helsingissä 14.10.2019

Herttaliisa Tuure

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry